

БЕЛЕЖКИ КЪМЪ ГЛАВА XXV.

¹ Речта на пратеника на краля Стефанъ Томашевичъ предъ папа Пий II въ 1461 г. Вж. още Gobelinus у Pray'a, Ann. III, 275. Рачки въ Rad VIII, 169.

² На славянски езикъ има всичко седемъ. 1) Търговската привилегия, дадена отъ Иванъ Асенъ II на дубровничанитѣ (жителитѣ на Рагуза, по славянски Дубровникъ) (1230—2241); 2) Договорътъ на дубровничанитѣ съ Михаилъ Асена противъ сърбитѣ отъ 1253 г. (по сръбски); 3) Хрисовултъ на Константинъ Асена, даденъ на манастира Св. Георги въ Вирпинската планина при Скопие (1258—1277); 4) Писмото на деспотъ Яковъ Светославъ до киевския архиепископъ Кирилъ III; 5) Хрисовултъ на Иванъ Асенъ IV, даденъ на Орѣховския манастиръ въ 1347 г.; 6) Хрисовултъ на Иванъ Шишмана, даденъ на Рилския манастиръ въ 1378 г.; 7) Пакъ неговъ хрисовулъ на Витошкия манастиръ. Четвърта грамота е издадена отъ Востоковъ, Опис. рукоп. рум. музея, 291; всички останали сж помѣстени въ второто издание на „Памятниковъ древней югославянской литературы“ отъ П. Иосифъ Шафарика (Památky стр. 2, 16, 23, 96, 105 и сл.). № № 1 и 2 сжщо у Миклошича, Mon. serb. 2, 35. Като изключимъ грамота № 2, всички останали сж писани на старословѣнски езикъ — на българско наречие. Освенъ това, заслужва да се спомене една компилация, съставена по най-старитѣ грамоти на Асена II и Калимана I, която се касае до Зографския манастиръ на Св. Гора и се отнася къмъ XVI в. (вж. стр. 198, заб. 29). На латински е писана Калояновата кореспонденция съ папата и Иванковиятъ договоръ съ генуезцитѣ въ 1387 г.; на италиански — договорътъ на венецианцитѣ съ Александра отъ 1352 г. Отъ надписитѣ най-важенъ е станимашкиятъ (Шафарикъ, Ram. 94), и търновския (стр. 195) — и двата отъ 1230 г., и боянскиятъ отъ 1259 г. (Гласник 7, 189). Грамотата на Александра, дадена на Рилския манастиръ, която Григоровичъ видѣлъ въ 1845 г. (Очеркъ путешествія 150), не е издадена. Другиятъ документъ отъ времето на Александра отъ 1342 г., зографскиятъ, напечатанъ въ „Български книжици“, нѣмахъ възможность да го видя. (Григоровичъ, ib. 67, Шишковъ, История на българитѣ 255).

³ А. Котляревскій, О погреб. обычаяхъ языческихъ славянъ, Москва 1863 г., приложение 09; още d'Ohsson, Les peuples du Caucase, Paris 1828, 260 доказаль, че думата Борджания означава България. „La Bogrie“ у Villehardouin гл. 24.

⁴ „До Търново и по цѣлото Загорие“, е казано въ грамотата на Асена II. Сърби: Доментианъ ed. Daničić, 1860, 103, 171, 199, ed. 1865, 214. Владиславъ въ Гласник 22, 301. Визант. у Stritter II, 630 701, 758. Ср. Асенъ II „imperator Exagororum“, Bongars, Gesta dei per Francos II, 72. Въ договора съ венецианцитѣ отъ 1352 г., Иванъ Александъръ, „per la dio gratia imperator del Zagora, de Bolgari e de Giresi“; наредъ съ това и друга бележка: „die Bulgaria over del Zagora“ (Ljubić III 246), Погрѣшно е обяснението на името у Шафарика II, 234. Ср. „die kahlen Vorhöhen des Sv. Nicola Balkans, welche im Volksmunde Zagora genannt werden“. Kanitz, Donau-Bulgarien I, 184.

⁵ Константинъ Философъ, Starine I, 9, 38 и пр.